

DE VLAAMSE MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Besluit van de Vlaamse Regering over het verlenen van een overbruggingslening voor ondernemingen

Samenvatting

De maatregelen van het Overlegcomité van 17 november, 26 november en 3 december 2021 brengen ingrijpende exploitatiebeperkingen met zich mee voor enkele doorheen de crisis al zwaar getroffen sectoren.

De maatregelen leiden ook tot liquiditeits- en financieringsnoden bij de getroffen bedrijven.

De Vlaamse Regering neemt met de overbruggingslening maatregelen zodat gezonde bedrijven niet in de problemen komen en steun terechtkomt bij wie deze echt nodig heeft.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

De maatregel valt onder het beleidsveld Economie.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Niet van toepassing.

2. INHOUD

Probleemstelling

De maatregelen van het Overlegcomité van 17 november, 26 november en 3 december 2021 brengen ingrijpende exploitatiebeperkingen met zich mee voor enkele doorheen de crisis al zwaar getroffen sectoren. Dit blijkt uit verschillende contacten met sectororganisaties die tot heden hebben plaatsgevonden.

Events: De sector geeft aan dat vanaf het weekend van 13-14 november de orderboekjes in ijltiempo zijn beginnen leeglopen. Zeker voor de corporate activiteiten wordt quasi alles geschrapt of uitgesteld, mede ook doordat mensen nu 4/5 thuis moeten werken. Belangrijke omzetverliezen in de komende maanden zijn onafwendbaar in de ganse keten van de eventsector.

- Voor het rest van het jaar 2021 stelt men in een enquête vast dat 37% van de geplande events geannuleerd of uitgesteld zijn. Deze vertegenwoordigen een gemiddelde omzet van ca. 270.000 euro.
- Voor het begin 2022 is er al sprake van 22% annulaties/uitstel voor ca. 123.000 euro gemiddeld.

Nachtleven: De discotheken worden verplicht gesloten vanaf 27 november 2021.

Cultuursector: De door het Overlegcomité besliste exploitatiebeperkingen voor publieke evenementen binnen (alleen nog zittend toegestaan, conform de regels van CST plus mondmasker) hebben ook een grote impact op de cultuursector. Niet alle voorstellingen konden hierdoor doorgaan. Bovendien is er een grote impact op de ticketverkoop.

Andere sectoren: Het is inmiddels duidelijk dat de opgelegde maatregelen ook een directe impact hebben op de exploitatie van andere economische activiteiten in de ruime vrije tijdsbeleving. De maatregelen leiden ook tot liquiditeits- en financieringsnoden bij de getroffen bedrijven. Voor de investeringen die ondernemingen moeten doen zoals voor het meten en beheersen van de luchtkwaliteit (CO₂-meters en ventilatie) of voor andere duurzame goederen, het vernieuwen van onverkochte voorraden en voor het dekken van andere doorlopende vaste kosten zoals handelshuur en diensten, zal een aangepast financieringssysteem worden voorzien. Op die manier vloeit de overbruggingsfinanciering ook terug naar de overheid.

De systematiek van de heropstartlening wordt gehanteerd, maar er worden bijkomende mechanismen ingebouwd om mogelijke misbruiken te voorkomen. Er wordt strenger omgegaan met samenwerkende, verbonden ondernemingen. Wanneer er schulden of achterstallige betalingen zijn bij het Vlaamse Gewest, het Agentschap Innoveren en Ondernemen, het Fonds Innoveren en Ondernemen of PMV, wordt de lening geweigerd.

Ook wordt de lening sterker gekoppeld aan de afbetalingscapaciteit van de ontlenaar. Indien een steunaanvrager, of een met de steunaanvrager verbonden onderneming, van PMV al een handelshuurlening, een of meerdere heropstartleningen of meer algemeen een lening als gevolg van een coronasteunmaatregel kreeg, dan mag het totaal van deze leningen, samen met de te verlenen overbruggingslening, het bedrag van 750.000 euro niet overschrijden, tenzij een door VLAIO en PMV ingericht kredietcomité oordeelt dat de steunaanvrager nog over voldoende terugbetalingscapaciteit beschikt om de bijkomende lening te krijgen. In dat geval geldt het maximum zoals voor de andere aanvragers van een overbruggingslening. In het geval een dossier naar dergelijk kredietcomité doorverwezen wordt, zal VLAIO in eerste instantie bijkomende informatie opvragen bij de steunaanvrager. In de mate dat de steunaanvrager de benodigde informatie effectief bezorgt zal VLAIO, eventueel door externe expertise op dit vlak in te kopen, een analyse (laten) opmaken, die voorgelegd wordt aan een kredietcomité waar minstens ook PMV aan participeert. De beslissing van dit kredietcomité zal dan aan de steunaanvrager meegedeeld worden.

De rente bedraagt 1%. De looptijd van de lening is beperkt tot 24 maanden voor leningen tot 50.000 euro. Voor leningen boven de 50.000 bedraagt de looptijd 36 maanden. De lening heeft een minimumbedrag van 10.000 euro. Het maximumbedrag wordt gemoduleerd in functie van de ondernemingsgrootte tot een maximum van 400.000 euro.

Een steunaanvrager kan binnen het maximum in totaal twee leningen toegezegd krijgen. Bij de aanvraag moeten facturen of andere bewijsstukken gevoegd worden voor aankopen en/of levering van diensten (zoals huur of leasing).

Dit systeem zal via VLAIO en met medewerking van PMV/z georganiseerd worden. Er wordt een kapitaalbehoefte van 100 miljoen euro geraamd (ESR8), op basis van de ervaringen met de heropstartlening. Deze bijkomende middelen worden ter beschikking gesteld van VLAIO op dezelfde wijze als bij de heropstartlening en de handelshuurlening.

Voorstel

a) Kenmerken

De lening wordt aangevraagd bij VLAIO, op rekening van het Vlaams Gewest, en beheerd door PMV/Z-Leningen, dochtermaatschappij van PMV.

De doelstelling van de lening is de financiering van investeringen die ondernemingen moeten doen zoals voor het meten en beheersen van de luchtkwaliteit (CO₂-meters en ventilatie) of andere duurzame goederen, het vernieuwen van onverkochte voorraden en voor het dekken van andere doorlopende vaste kosten zoals handelshuur en dienstenherbevoorrading en de heropstart van activiteiten van steunaanvragers.

Het minimum bedrag van de lening bedraagt 10.000 euro.

Voor leningen tot 50.000 euro wordt 80% van het bedrag op de aanvaarde voorgelegde facturen aanvaard als lening.

Voor leningen boven de 50.000 euro wordt voor het gedeelte van de lening dat 50.000 euro overschrijdt 50% van het bedrag op de aanvaarde voorgelegde facturen aanvaard als lening.

Een steunaanvrager kan maximaal twee leningen toegezegd krijgen.

Afhankelijk van de grootte van de onderneming kan de ondernemer ofwel maximaal 200.000 euro ontlenen (minder dan 50 werknemers), ofwel 400.000 euro (tussen de 50 en 250 werknemers).

Het maximum van alle leningen bedraagt 400.000 euro.

De steunaanvrager kan maximum 200 facturen aanbrengen, maximaal honderd facturen per aanvraag. Hij moet daarbij een aantal gegevens die op de factuur staan vermelden. De voorgelegde facturen moeten betrekking hebben op de periode van 1 november 2021 tot en met de datum van aanvraag van de lening en uiterlijk 15 juni 2022. Conform de tijdelijke kaderregeling moet VLAIO ten laatste 30 juni een beslissing nemen over de aanvragen.

De lening wordt verleend met een rente van 1 procent. De looptijd van de lening is beperkt tot 24 maanden voor leningen tot 50.000 euro. Voor leningen boven de 50.000 euro bedraagt de looptijd 36 maanden. Voor beide leningen gebeurt de terugbetaling per trimester in gelijke schijven na een vrijgestelde periode van 12 maanden.

PMV kan in de leningsovereenkomst nog bijkomende voorwaarden bepalen. PMV kan ook aangepaste terugbetalingstermijnen verlenen aan ondernemingen. Zo zijn er in het kader van de handelshuurlening en de heropstartlening ondernemingen die vragen om onmiddellijk het geleende bedrag te mogen terugbetalen en/of over te stappen op maandelijkse terugbetalingen. PMV staat dit toe.

De leningen worden toegekend onder de de minimisverordening, voor zover ze een subsidie vertegenwoordigen die lager is dan het maximumbedrag toegelaten onder de de minimisverordening. Het rentevoordeel is beperkt en wordt doorgaans opgevangen binnen het voorziene maximum steunbedrag.

Voor ondernemingen die de de minimisgrens al hebben overschreden, en indien deze ondernemingen dat expliciet aangeven in de applicatie, zal de lening onder het toepassingsgebied gebracht worden van hoofdstuk 3.1 van het tijdelijk staatssteunkader. Ondernemingen actief in Landbouw, Visserij en Aquacultuur vallen altijd onder het kader van de tijdelijke kaderregeling. In dat geval mag de onderneming het maximale bedrag onder dit hoofdstuk niet overschrijden.

Er wordt gestreefd naar een maximale door beschikbare data ondersteunde behandeling van de aanvragen. Daartoe zal VLAIO voor de invoer een data-applicatie ontwikkelen en via XML gegevens overmaken aan PMV/z voor het opstellen van leningsovereenkomsten.

b) Doelgroep

De doelgroep betreft ondernemingen met een concrete liquiditeitsnood.

De leningen worden daarom enkel verstrekt voor investeringen die ondernemingen moeten doen zoals voor het meten en beheersen van de luchtkwaliteit (CO2-meters en ventilatie) of voor andere duurzame goederen, het vernieuwen van onverkochte voorraden en voor het dekken van andere doorlopende vaste kosten zoals handelshuur en dienstenherbevoorrading en de heropstart van activiteiten van steunaanvragers.

Om de snelle bouw van de applicatie toe te laten en de manuele behandeling van de dossiers tot een minimum te beperken wordt geen specifieke (bonus)regeling voorzien om verhuurders aan te zetten tot het kwijtschelden van een deel huur. Gelet op het feit dat de kosten die kunnen ingebracht worden ter staving van de lening voor wat betreft handelshuur en leasing beperkt worden tot 20% van het te ontlene bedrag, zal een gezonde druk blijven bestaan vanuit de huurders op de verhuurders om een deel huur kwijt te schelden.

De leningen worden toegekend op het niveau van de onderneming of vennootschap. Het besluit stelt dat het hier gaat om de volgende rechtsvormen:

- een natuurlijke persoon die zelfstandig een beroepsactiviteit uitoefent;
- een vennootschap van privaatrecht met rechtspersoonlijkheid;
- een vereniging zonder winstoogmerk;
- een buitenlandse onderneming met een juridisch statuut dat gelijkwaardig is aan de drie voorgaande rechtsvormen.

De steunaanvrager moet wel een operationele exploitatiezetel hebben in het Vlaamse Gewest. Is de steunaanvrager een natuurlijk persoon, dan oefent hij zijn beroepsactiviteit uit in hoofdberoep en is hij gevestigd in het Vlaamse Gewest.

Enkel ondernemingen die voldoende afbetalingscapaciteit hebben komen in aanmerking.

c) controle

Om misbruik te voorkomen controleert VLAIO:

- of het wel gaat om een actieve onderneming;
- of de onderneming niet gevat is door een insolventieprocedure;
- of de onderneming geen voorwerp is van een RSZ-dagvaarding;
- of de onderneming geen schulden heeft bij het Vlaamse Gewest, het Agentschap Innoveren en Ondernemen, het Fonds Innoveren en Ondernemen en PMV;
- of de onderneming geen verbonden onderneming is die op zichzelf wel in aanmerking komt voor de lening, maar als resultaat van haar verbonden karakter niet in aanmerking komt voor de lening.

Deze controles kunnen gebeuren door een link te leggen tussen de applicatie die VLAIO zal laten bouwen voor deze maatregel en onder andere het MAGDA-platform. Het MAGDA-platform maakt zelf gebruik van data die het aankoopt bij Graydon met betrekking tot insolventieprocedures, RSZ-dagvaardingen, etc. De aankoop en het gebruik van deze data zijn proportioneel ten opzichte van het doel van de maatregel, gelet op de noodzaak om snel, zonder manuele controles, de middelen ter beschikking te stellen van de ondernemingen. Deze automatische controle en het gebruik van de data is in het belang zelf van de aanvragende ondernemingen en versnelt aanzienlijk de verwerkingstijd van de aanvragen. Voor de overheid is het de snelste manier om een toets te hebben over de gezondheid van de aanvrager, wat het mogelijk maakt om grotere aantallen aanvragen sneller te behandelen, met respect voor de belangen van zowel de overheid als de aanvragende ondernemingen. Belangrijk hierbij is te benadrukken dat de aanvragers hiervan op de hoogte zijn, gelet op de letterlijke opname in het Besluit van de Vlaamse Regering en bijgevolg in alle communicatie van de overheid over deze maatregel. Belangrijk is ook dat in essentie gegevens van ondernemingen worden opgevraagd, en er dus enkel sprake is van persoonsgegevens in de mate dat deze verbonden zijn aan gegevens van ondernemingen.

Steunaanvragers moeten ook een aantal verklaringen op eer indienen:

- op 31 december 2019 of op datum van de indiening van de steunaanvraag geen onderneming in moeilijkheden zijn conform de definitie opgenomen in de tijdelijke kaderregeling;
- geen achterstand hebben in de betalingen aan RSZ en BTW met uitzondering van correct afgesloten afbetalingsplannen die nagekomen worden;
- geen achterstand hebben in de betaling van lopende kredieten bij financiële instellingen, met uitzondering van het in het kader van de coronamaatregelen toegestane uitstel van betaling;
- niet betrokken zijn in een lopende insolventieprocedure als vermeld in bijlage A van verordening (EU) 2015/848 van het Europees Parlement en de raad van 20 mei 2015 betreffende insolventieprocedures voor wat betreft de daar opgesomde procedures van de lidstaat België of de opstart van dergelijke procedure in voorbereiding hebben. Voor België worden volgende procedures als 'insolventieprocedure' vermeld:
 - o het faillissement
 - o de gerechtelijke reorganisatie door een collectief akkoord
 - o de gerechtelijke reorganisatie door een minnelijk akkoord
 - o de gerechtelijke reorganisatie door overdracht onder gerechtelijk gezag
 - o de collectieve schuldenregeling
 - o de vrijwillige vereffening
 - o de gerechtelijke vereffening
 - o de voorlopige ontneming van beheer bepaald in artikel 8 van de faillissementswet (de Europese Insolventieverordening is nog niet aangepast aan de nummering van boek XX WER)
- zij wel of niet verbonden ondernemingen zijn, met opgave van de ondernemingsnummers van de ondernemingen waarmee zij verbonden zijn;
- eerder gedane aanvragen of toegekende leningen met het oog op het bekomen van coronasteun van de onderneming zelf of van verbonden ondernemingen.

Tenslotte worden bepalingen toegevoegd die de basis vormen voor de terugbetaling van de steun mochten de voorwaarden die in dit besluit worden vermeld niet worden gerespecteerd.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Raming van de omvang van de doelgroep en productievolume

In het kader van de heropstartlening werd de doelgroep geraamd op 3.500 ondernemingen, waarvan verondersteld werd dat ze gemiddeld een lening zouden aanvragen van 100.000 euro. Er werd op basis hiervan initieel een bedrag van 75 miljoen euro voorzien tot einde juli 2021. Dit bedrag werd verhoogd met 30 miljoen euro en de aanvraagperiode werd verlengd tot eind september 2021. Begin september 2021 was dit budget uitgeput, waardoor de maatregel wegens uitputting van budget vervroegd werd afgesloten. Uiteindelijk werden 1.206 leningen toegekend voor net geen 105 miljoen euro. Dat betekent een gemiddeld ontleend bedrag van 87.064,67 euro. Gelet op de terugbetalingsmodaliteiten is de terugbetaling hiervan nog niet gestart.

Met het vernieuwde budget van 100 miljoen euro kan een nieuwe, bijkomende impuls gegeven worden. De maatregel heeft een lager maximumbedrag, en voert beperkingen in inzake cumul van leningen. Dit verkleint de doelgroep en het gemiddelde bedrag per lening. In die zin is VLAIO van oordeel dat een bereik tussen de 1.250 en 1.500 leningen haalbaar is en dat een effectieve impuls gegeven wordt om de liquiditeit bij intrinsiek gezonde ondernemingen te ondersteunen en verbeteren.

Gelet op de gelijkaardige formule kan dezelfde raming gehanteerd worden voor de mogelijke verliezen als bij de heropstartlening (infra voor het berekeningsschema van de heropstartlening).

De raming van het mogelijke verlies bedroeg bij de heropstartlening tussen de 8.3 miljoen euro en de 33,3 miljoen euro. Daartegenover staan de rente-inkomsten van 1%.

Raming van het verlies

Zowat 6% van de ondernemingen vreest het komende half jaar failliet te gaan (ERMG-enquête). Voor de non-food bedraagt dit 5%; voor de horeca 19% en voor de events 18%. Rekening houdende met dit verhoogde risico op faillissementen ramen we het mogelijke verlies tussen de 5% en de 20% per jaar. Zo komen we op een verlies van 8,3 miljoen euro tot 33,3 miljoen euro.

Hiertegenover staat een opbrengst via de (uitgestelde) rente van 1% op de leningen.

lening	< 50.000	max 80% vd aankopen	24 maanden	15/18/21/24												
	> 50.000	max 50% vd aankopen	36 maanden	15/18/21/24/27/30/33/36												
max 25% van de geboekte aankopen v handelsgoederen v referentiejaar 2019																
minimumbedrag lening 10.000		maximumbedrag 750.000														
aandeel	< 50.000	75%														
	> 50.000	25%														
verlies%/jaar	12 mnd	15 mnd	18 mnd	21 mnd	24 mnd	27 mnd	30 mnd	33 mnd	36 mnd	Terugbetaling	Totaal					
5%	3.500	175,0	43,8	43,8	43,8	43,8	10,9	10,9	10,9	10,9	849.609	394	aantal ondernemingen op ganse looptijd			
	100.000.000	5.000.000	1.250.000	1.250.000	1.250.000	1.250.000	312.500	312.500	312.500	312.500		10.400.391	minimaal verlies			
10%	3.500	350,0	87,5	87,5	87,5	87,5	21,9	21,9	21,9	21,9	1.699.219	788				
	100.000.000	10.000.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000	2.500.000	625.000	625.000	625.000	625.000		20.800.781				
15%	3.500	525,0	131,3	131,3	131,3	131,3	32,8	32,8	32,8	32,8	2.548.828	1.181				
	100.000.000	15.000.000	3.750.000	3.750.000	3.750.000	3.750.000	937.500	937.500	937.500	937.500		31.201.172				
20%	3.500	700,0	175,0	175,0	175,0	175,0	43,8	43,8	43,8	43,8	3.398.438	1.575				
	100.000.000	20.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000	5.000.000	1.250.000	1.250.000	1.250.000	1.250.000		41.601.563				
												Het gedeelte dat de ondernemingen die in 2de en 3de jaar failliet gaan al terug				
aantal unieke ondernemingen	gemiddelde omzet		gemiddelde aankopen		(cijfers 2018)											
event	9.568		320.646		195.915											
non-food	11.541		2.126.518		1.913.866											
horeca	16.805		320.646		200.404											
	37.914															
aantal aanvragen	op aantal unieke ondernemingen															
	10%	3.791														
	15%	5.687														
gemiddeld budget per aanvraag																
	100.000.000	3.500		28.571												
lening	< 50.000															
	> 50.000															
schatting: 35% heeft lening nodig van gemiddeld 30.000																

Beheersvergoeding PMV/z-leningen nv en kost voor eventuele analyse van dossiers

Tussen VLAIO en PMV/z-leningen wordt een beheersovereenkomst afgesloten voor het beheer van de heropstartlening. Deze beheersovereenkomst staat geagendeerd op de Vlaamse Regering van 17 december 2021. Deze beheersovereenkomst voorziet de eenheidsprijzen die PMV/z-Leningen mag factureren aan VLAIO voor het beheer van de heropstartlening. VLAIO stelt voor om PMV/z-Leningen voor het beheer van de overbruggingslening op eenzelfde wijze te vergoeden en deze vergoeding deel te laten uitmaken van deze beheersovereenkomst. Sowieso moet de globale overeenkomst tussen PMV en het Vlaamse Gewest midden 2022 vernieuwd worden, zodat op dat ogenblik ook het geheel van de beheersovereenkomsten tussen VLAIO en PMV kan herbekeken worden. In eerste instantie stelt VLAIO ook voor om het beheer van de overbruggingslening door PMV te laten opnemen binnen het bepaalde maximum van 350.000 euro per jaar voor de heropstartlening. Aangezien de overeenkomst voorziet dat dit maximum kan aangepast worden als de reële kostenbasis van PMV hoger is, geeft dit genoeg ruimte om met de reële situatie om te gaan.

VLAIO voorziet de mogelijkheid om op eigen middelen, beschikbaar op de rubrieken ondernemerschap, via raamcontracten die VLAIO heeft, externe expertise aan te trekken om VLAIO en PMV bij te staan bij de analyse van dossiers die op een kredietcomité gebracht worden.

Kost voor de bouw van de applicatie

Op basis van de principiële goedkeuring van het besluit van de Vlaamse Regering zal VLAIO een offerte opvragen bij DXC, die ook de bouw van de applicatie van de handelshuurlening en de heropstartlening verzorgden. Op het ogenblik dat het dossier voorgelegd wordt voor definitieve goedkeuring zal de kost voor de bouw en het beheer van de applicatie bekend zijn. Ter vergelijking, de bouw van de applicatie voor de heropstartlening kostte een 170.000 euro.

Organisatie van de verrichtingen in begrotingsartikelen

Dezelfde werkwijze zal gebruikt worden als bij de handelshuurlening en de heropstartlening.

Het gunstige advies van de heer Inspecteur-generaal van Financiën werd afgeleverd op 13 december 2021. Aan al de aandachtspunten van de heer Inspecteur-generaal van Financiën werd tegemoet gekomen door aanpassingen aan het besluit van de Vlaamse Regering.

Het begrotingsakkoord werd aangevraagd op 14 december 2021.

B. ESR-TOETS

Er wordt een kapitaalbehoefte van 100 miljoen euro geraamd (ESR8).

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het ontwerp heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten van de Vlaamse Overheid voor zover de in te bouwen controles kunnen georganiseerd worden in de applicatie. Indien VLAIO manueel controles moet uitvoeren is hiervoor bijkomend personeel te voorzien.

Het akkoord van de Vlaamse minister bevoegd voor het algemeen beleid inzake personeel en organisatieontwikkeling zal enkel in dat geval vereist zijn. Het besluit van de Vlaamse Regering is op dit ogenblik voorzien op een volledige automatisering van de maatregel. Indien bij de bouw van de applicatie blijkt dat manuele controles vereist zijn, zal dat bij de definitieve goedkeuring van de maatregel gemeld worden.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- personeel: het ontwerp heeft geen weerslag op het gebied van personeelsinzet;
- werkingsuitgaven: het ontwerp heeft geen weerslag op de lopende uitgaven;
- investeringen en schuld: het ontwerp heeft geen investeringen als gevolg;
- ontvangsten: het ontwerp resulteert niet in bijkomende ontvangsten.

Conclusie: het ontwerp heeft geen weerslag op de werking van de lokale besturen.

4. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering over het verlenen van een overbruggingslening voor ondernemingen;

2° de Vlaamse minister bevoegd voor de economie te gelasten het ontwerp van besluit aan te melden bij de Europese Commissie.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw

Hilde CREVITS